

Lausunto ehdotuksesta Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi vuosiksi 2022 - 2027

Ympäristö- ja rakennuslautakunta 21.04.2021 § 31
727/11.03.06/2021

Valmistelija Ympäristöpäällikkö Saija Kajala 13.4.2021

Asia

Dnro EPOELY/2230/2020

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus pyytää lausuntoa asiakirjasta "Vaikuta vesiin - Ehdotus Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi". Asiakirjassa esitetään yleisellä tasolla tiedot oman alueen vesien nykytilasta sekä tilan parantamiseksi ja ylläpitämiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista.

Palautetta toivotaan erityisesti vesien tilaan vaikuttavista toiminnoista ja vesien tilan parantamiseksi suunnitelluista toimenpiteistä, niiden rahoituksesta ja toteutus- ja edistämisvastuista sekä arvioihin edellisen kauden toimenpiteiden toteutumisesta. Palautteen viimeinen jättöpäivä on 14.5.2021.

Tausta

Vesienhoidon suunnittelua ohjaavat Suomessa laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) sekä valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006). Vesienhoidon yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa pinta- ja pohjavesiä niin, ettei niiden tila heikkene ja että tila on vähintään hyvä. Vesienhoidon suunnittelu tapahtuu vesienhoitoalueilla, jotka on määritelty vesistöaluejakoon perustuen valtioneuvoston asetuksella vesienhoitoalueista (1303/2004). Vesienhoitoalueille laaditaan vesienhoitosuunnitelmat, joissa esitetään vesienhoidon yleislinjaukset sekä määritellään tavoitteet ja toimenpiteet vesienhoitoalueella tehtävälle vesienhoitotyölle. Suunnitelma laaditaan kuudeksi vuodeksi kerrallaan.

Vesienhoitoa on Suomessa toteutettu jo vuosikymmenien ajan, mutta nykyisessä muodossaan vesienhoidon suunnittelu käynnistyi EU:n vesipolitiikan puitteiden tultua voimaan vuonna 2000. Vesienhoitosuunnitelmat vuoteen 2021 on hyväksytty valtioneuvostossa v. 2015. Nyt ne on tarkistettu koskemaan vuosia 2022–2027.

Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaehdotuksen sisältö

Vesienhoitosuunnitelmaan on koottu tiedot vesien tilasta sekä vesienhoitokaudella 2022–2027 tarvittavat toimenpiteet vesien tilan parantamiseksi ja ylläpitämiseksi Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueella ("Läntisellä vesienhoitoalueella").

Toimenpiteitä on ohjelmassa osoitettu seuraaville toimialueille:

- Yhdyskunnat ja haja-asutus

- Teollisuus
- Kalankasvatus
- Turvetuotanto
- Turkiseläintuotanto
- Metsätalous
- Maatalous
- Happamuuskuormituksen hallinta
- Maa-ainesten ottaminen
- Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat ja selvitykset
- Liikenne
- Vedenotto
- Vesirakentaminen, säännöstely ja vesistökuunnostukset
- Pilaantuneet maa-alueet ja sedimentit
- Maankäyttö
- Muut pohjavesiä koskevat toimenpiteet ja ohjaukset

Pintavesien ympäristötavoitteiden kannalta tärkeimpiä ovat vesienhoitoalueella erityisesti peltoviljelyn ravinnekuormituksen vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet, kuten peltojen talviaikaisen kasvipeitteisyyden lisääminen, suojavyöhykkeet ja kosteikot. Yhdyskuntien osalta keskeisiä toimenpiteitä ovat viemärien vuotovesien vähentäminen ja viemäriverkoston saneeraaminen. Metsätaloudessa vesienhoitoalueella on kiintoainekuormituksen vähentämiseksi keskeistä etenkin kunnostusojituksen vesiensuojelun perusrakenteiden laadukas toteuttaminen ja tehostetun vesiensuojelun kohdentaminen sinne missä se on vaikuttavaa.

Useilla sektoreilla yksi yhteinen, hyvinkin erilaisia ympäristötavoitteita tukeva seikka on valuma-alueella tehtävä vedenpidätyskyvyn parantaminen. Siihen tähtäävät menetelmät joko vähentävät tai tasoittavat eliöstön kannalta positiivisesti mm. ravinne-, kiintoaine-, happamuus- ja humuskuormitusta sekä edistävät tulvariskien hallintaa. Koko vesienhoitoalueella esitetään lisäksi tehtäväksi kunnostus- ja ennallistamistoimenpiteitä vesistöjen rakentamisesta ja kuormituksesta aiheutuneiden haittojen vähentämiseksi. Toimenpiteillä pyritään erityisesti vesiluonnon monimuotoisuuden lisäämiseen, vaellusesteiden poistamiseen ja järvien sisäisen kuormituksen hallintaan sekä merenlahtien ennallistamiseen.

Vaikka kaikki toimenpiteet toteutettaisiin ajallaan, ympäristötavoitteita ei kuitenkaan tulla saavuttamaan kaikissa vesimuodostumissa vielä vuoteen 2027 mennessä. Rehevöityneen vesistön tila paranee hitaasti. Jotta vajaan kymmenen vuoden toteutusaikataululla on mahdollista saavuttaa vesien tilassa näkyvää tulosta, pitää toteutukseen panostaa voimakkaasti.

Vesienhoidon toimenpiteiden toteuttaminen eri sektoreille perustuu suurilta osin vapaaehtoisuuteen ja laajaan yhteistyöhön eri toimijoiden välillä. Toteutus on lisäksi riippuvainen riittävästä rahoituksesta. Nämä seikat ovat hidastaneet toteutusta. Toimeenpanon varmistamiseksi tulee laajentaa toteuttajakenttää, lisätä aktiivisia uusia toimijoita ja turvata toimenpiteiden rahoitus.

Toteutuksen vastuutahot

Yleisellä tasolla ympäristöministeriö ja maa- metsätalousministeriö ohjaavat vesienhoitosuunnitelmien toimeenpanoa ja toteutuksen seurantaa omalla toimialallaan. Valtio edistää toimien toteuttamista talousarviomäärärahojen ja valtiontalouden kehysten puitteissa sekä muilla käytettävissä olevilla keinoilla. Eri hallinnonalat edistävät

vesienhoitotoimenpiteiden toteutusta omien talousarvioidensa ja kehystensä puitteissa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, aluehallintovirastot, metsähallitus, Suomen metsäkeskus, maakunnan liitot ja kunnat toimivat toimivaltansa puitteissa vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Vesienhoitosuunnitelmien toimenpiteiden toteutus riippuu monen eri tahon toimista. Näitä ovat esimerkiksi toiminnanharjoittajat, yritykset, kotitaloudet, kansalaisjärjestöt, valtion sektoriviranomaiset, aluehallintovirastot, kunnat, maakuntien liitot, tutkimuslaitokset, etujärjestöt, yhdistykset ja vapaaehtoiset toimijat. Ensisijainen vastuu toimien toteuttamisesta on niillä toimijoilla (mm. toiminnanharjoittajat, kansalaiset, järjestöt), jotka vaikuttavat toimillaan vesien tilaan. Monet vesiensuojelua edistävät toimet perustuvat vapaaehtoisuuteen ja eri tahojen yhteistyöhön ja valmiuteen kehittää ja osallistua niiden rahoitukseen ja toimeenpanoon. Myös monet ohjaukset perustuvat vapaaehtoisuuteen.

Kuulemiseen liittyvät asiakirjat löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta: www.ymparisto.fi/vaikutavesiin > vesienhoito

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö

Päätösehdotus

Ympäristö- ja rakennuslautakunta esittää Naantalin kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon antamista asiasta:

Ehdotus Kokemäen-Saaristomeren- Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi vuosiksi 2022-2027 sisältää kattavan koosteen vesien tilasta ja vesien tilaan vaikuttavista tekijöistä ja mahdollisista parantavista toimenpiteistä tulevina vuosina. Naantalin kaupunki pyrkii osaltaan parantamaan Saaristomeren tilaa omilla jo suunnitteilla olevilla toimillaan. Toimenpiteiden onnistumisen edellytyksenä on vesistöjen valuma-alueellinen tarkastelu vesistön tilaan vaikuttavien tekijöiden osalta ja toisaalta oikeiden yhteistyötahojen löytämiseksi, jotta valitut toimenpiteet ovat sekä kustannustehokkaita että oikein kohdistettuja juuri kyseisen vesistön ja siihen vaikuttavan valuma-alueen osalta. Monipuoliset ja riittävät hankerahoitukset ovat jatkossakin erittäin tärkeitä tukemaan paikallisia toimia niin ruohonjuuritasolla kuin kunta-alan toimijoidenkin kannalta.

Päätös

Ympäristöpäällikön päätösehdotus hyväksyttiin.